

[Miljøministeren]

før jul blev sendt til en bred høring, illustrerer ganske klart denne. Men trods alle disse positive tendenser er det alligevel berettiget, når Brundtland-kommissionen peger på behovet for ændringer, herunder institutionelle ændringer. En bæredygtig udvikling kan ikke tilrettelægges, hvis miljø- og naturødelæggelser betragtes som uheldige sideeffekter af udviklingen i øvrigt og effekter, som man må tage fat på at afhjælpe efterfølgende.

Også i det internationale samarbejde må forudseenhed og forebyggelse være grundlæggende. Vi skal således i højere grad forsøge at tage højde for miljøbeskyttelsen, når udviklingen inden for erhvervssektoren og den økonomiske politik tilrettelægges. Det bliver den store udfordring i det kommende år og i årene fremover, og den skal ikke nødvendigvis mødes med nye institutioner, men gennem en fordybet politisk dialog og forståelse mellem mange lande om, at ændringer er påtrængende, men at de også er fornuftige.

Og lad mig så erklære mig enig i de udtalelser, der er kommet fra denne talerstol under denne debat, at ethvert tiltag og enhver forpligtelse over for omverdenen selvfølgelig forudsætter, at vi herhjemme vedstår vore forpligtelser over for vort eget miljø, og kun på denne baggrund har vi kraft, men også ret til at tale med store ord i den internationale sammenhæng.

Industriministeren (Nils Wilhjem):

Som en af de tre ministre, der har deltaget i besvarelsen af denne forespørgsel, vil jeg i tilknytning til det, som udenrigsministeren allerede har sagt – men også inspireret af et par af ordførerne, ikke mindst fru Lone Dybkjær – komme med nogle bemærkninger i debatten omkring sammenhængene imellem de erhvervspolitiske temaer og de miljøpolitiske temaer. Det er nemlig uhyre væsentligt, og der er mange sammenhænge imellem, hvad vi foretager os i den industrialiserede verden, og hvad der tilsvarende vil ske i ulandene.

Lad mig starte generelt og sige, at udviklingen i de industrialiserede lande jo for så vidt angår sammenhængen imellem miljø og erhverv er karakteriseret ved, at der stilles stadig stigende krav af helt naturlige grunde omkring, hvilken miljømæssig belastning der kan accepteres fra erhvervslivets side. Det fører i visse til-

fælde til, at industriaktiviteter må stoppes, fordi der ikke findes tekniske løsninger, som kan honorere de krav, der stilles.

Det er en problemstilling, som er meget tricky, vil jeg sige, i relation til netop det emne, som vi beskæftiger os med her. Man kan komme i den situation, at der er et meget stort behov for de varer, der fremstilles, og derfor vil de fortsat blive fremstillet. Hvis man derfor i de industrialiserede lande stopper disse produktioner, så ved vi jo udmærket godt, at så er det en kæmpefristelse for visse af ulandene at tage disse produktioner op, og det er jo bestemt ikke nogen særlig lykkelig løsning.

Netop i den måde, som vi attackerer miljøproblemerne i den erhvervsmæssige sammenhæng på, er det overordentlig væsentligt, at vi har det for øje, at udviklingen meget gerne skulle ske på det grundlag, at der er tid og ressourcer til den omstillingsproces, som erhvervslivet har brug for for at kunne honorere de stadig stigende miljøkrav. Og det tager desværre tid, for vi er med de krav, der efterhånden stilles, ved at nå det punkt, hvor der skal ny teknologi til.

Lykkeligvis kan vi også sige, fordi vi netop med anvendelse af en helt ny teknologi og udviklingen af denne kan tage hensyn til, at denne skal udvikles som den såkaldt rene teknologi, som en teknologi baseret på den forøgede anvendelse af ressourcer, på netop recirkulation under enhver form, således at emissionsbelastningen bliver minimeret, i visse tilfælde næsten til det punkt, hvor der ikke bliver tale om nogen udledning.

Det er den rigtige løsning, men den stiller naturligvis visse krav, den stiller bl.a. krav om rent tidsmæssige hensyn til, at omstillingsprocessen kan foregå.

Jeg vil indrømme, at man naturligvis skal se meget nøje på problemet omkring tid, for der skal heller ikke være for lang tid, og man skal være sikker på, at den rigtige proces er i gang. Dette er vi meget opmærksomme på i de ting, vi diskuterer i erhvervspolitikken og i dennes udformning i det kommende forløb.

Lad mig sige, at hvis der er helt naturlige, kommercielle sammenhænge omkring den nye teknologi, ja, så kommer den jo af sig selv, men i visse tilfælde må vi indrømme, at der ikke er disse kommercielle sammenhænge. Det vil betyde større omkostninger for de virksomheder, og derfor er der naturligvis tale om, at der må